
Cigarette - Vzorčenje (enakovreden ISO 8243:1991)

Cigarettes - Sampling

Cigarettes - Échantillonnage

**ITeH STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)**

SIST ISO 8243:1998

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998>

Deskriptorji: tobak, cigarete, vzorčenje

ICS 65.160

Referenčna številka
SIST ISO 8243:1998 (sl)

Nadaljevanje na straneh od 2 do 18

UVOD

Standard SIST ISO 8243, Cigarette - Vzorčenje, druga izdaja, 1998, ima status slovenskega standarda in je enakovreden mednarodnemu standardu ISO 8243 Cigarettes - Sampling, second edition, 1991-10-15.

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 8243:1991 je pripravil tehnični odbor Mednarodne organizacije za standardizacijo ISO/TC 126 Tobak in tobačni proizvodi. Slovenski standard SIST ISO 8243:1998, druga izdaja, je prevod mednarodnega standarda ISO 8243:1991. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvorni mednarodni standard v angleškem jeziku. Slovensko izdajo standarda je pripravil tehnični odbor USM/TC TIT Tobak in tobačni proizvodi.

Ta slovenski standard je dne 1998-06-09 odobril direktor USM.

ZVEZE S STANDARDI

S prevzemom tega mednarodnega standarda velja naslednja zveza:

SIST ISO 2602:1996 Statistično prikazovanje rezultatov analiz - Ocena srednje vrednosti - Interval zaupanja

PREDHODNA IZDAJA

Standard SIST ISO 8243:1998, druga izdaja, v celoti nadomešča standard SIST ISO 8243:1995, prva izdaja, ki je bil sprejet z metodo razglasitve.

OPOMBE

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz "mednarodni standard", v SIST ISO 8243:1998 to pomeni "slovenski standard".
<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-91249374082c/iso-8243-1998>
- Uvod in nacionalni predgovor nista sestavni del standarda.
- Mednarodni standard ISO 3534:1977, Statistika - Slovar in simboli, naveden v izvorniku ISO 8243:1991 v poglavju 2 Zveze s standardi, že zamenjujeta naslednja slovenska standarda:

SIST ISO 3534-1:1996, Statistika - Slovar in simboli - 1. del: Verjetnost in splošni statistični pojmi

SIST ISO 3534-2:1996, Statistika - Slovar in simboli - 2. del: Statistično obvladovanje kakovosti
- Mednarodni standard ISO 5725:1986, Natančnost metod vzorčenja - Ugotavljanje ponovljivosti in možnosti ponovne izvedljivosti standardne preskusne metode z medlaboratorijskem preskušanjem, naveden v izvorniku ISO 8243:1991 v poglavju 2 Zveze s standardi, že zamenjujejo naslednji mednarodni standardi:

ISO 5725-1:1994, Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 1: General principles and definitions

ISO 5725-2:1994, Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 2: Basic method for the determination of repeatability and reproducibility of a standard measurement method

ISO 5725-3:1994, Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 3: Intermediate measures of the precision of a standard measurement method

ISO 5725-4:1994, Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 4: Basic methods for the determination of the trueness of a standard measurement method

ISO 5725-6:1994, Accuracy (trueness and precision) of measurement methods and results - Part 6: Use in practice of accuracy values

- Mednarodni standard ISO 3550:1985, Cigarette - Določanje izgub tobaka na koncih cigaret, naveden v izvorniku ISO 8243:1991 v poglavju Dodatek B, že zamenjujeta naslednja slovenska standarda:

SIST ISO 3550-1:1998, Cigarette - Določanje izgub tobaka na koncih cigaret - 1. del: Metoda uporabe rotirajoče cilindrične kletke

SIST ISO 3550-2:1998, Cigarette - Določanje izgub tobaka na koncih cigaret - 2. del: Metoda uporabe rotirajoče kubične kocke (sismelatofor)

iTeh STANDARD PREVIEW (standards.iteh.ai)

[SIST ISO 8243:1998](#)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998>

VSEBINA	Stran
1 Področje uporabe.....	5
2 Zveze s standardi.....	5
3 Definicije.....	6
4 Način enkratnega vzorčenja.....	7
5 Sestava vzorca za preskus.....	9
6 Način vzorčenja v časovnem obdobju.....	10
7 Statistično ovrednotenje in poročanje.....	12
8 Poročilo o vzorčenju.....	13
Dodatki	
A - Vzorčenje za ugotavljanje srednjih vrednosti skupne breznikotinske suhe snovi v delcih.....	14
B - Vzorčenje za ugotavljanje vrednosti fizičnih parametrov cigaret.....	16
C - Podlaga za razmišljanje o izbiri postopkov vzorčenja.....	17

iTeh STANDARD PREVIEW
(standards.iteh.ai)

[SIST ISO 8243:1998](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998)

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998>

Cigarete - Vzorčenje

1 Področje uporabe

Ta mednarodni standard opisuje dve metodi priprave cigaretnih vzorcev za vzorčenje cigaret, ki so izdelane za prodajo. Določeni so različni postopki, ki so odvisni od tega, ali se vzorci na prodajnem mestu, v proizvodnih prostorih proizvajalca ali v skladiščih uvoznika in distributerja.

- a) Vzorčenje "v določenem trenutku" omogoča trenutno določitev ene ali več lastnosti cigaret. Vzorči se v čim krajšem obdobju, ki ni daljše od 14 dni.
- b) Vzorčenje "v določenem obdobju" omogoča povprečno oceno ene ali več lastnosti cigaret. Iz praktičnih razlogov je lahko to tudi niz vzorcev, ki se vzamejo "v določenem trenutku".

Preglednica 1: Možnosti vzorčenja

Postopki vzorčenja	Način vzorčenja	
	1. trenutek (trenutno)	2. obdobje (dolgotrajno)
A Na prodajnem mestu	točka 4.1	
B V prostorih proizvajalca ali skladiščih uvoznika in distributerja	točka 4.2	točka 6.1

Ta mednarodni standard daje informacije o statistični obdelavi podatkov in ocene, ki temeljijo na praktičnih izkušnjah pri razvrščanju kondenzata in nikotina, ki se pojavlja pri vzorčenju izdelka v skladu z določenimi postopki.

2 Zveze s standardi

SIST ISO 8243:1998

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-192e11000000/iso-8243-1998>

Navedeni standardi vsebujejo določila, ki skupaj z navedbo v tem besedilu pomenijo določila tega mednarodnega standarda. Ob izdaji so bile veljavne navedene izdaje. Vsi standardi se revidirajo, zato naj pogodbene stranke pri pogodbah, ki temeljijo na tem mednarodnem standardu, preverijo možnosti uporabe zadnjih izdaj spodaj naštetih standardov. Člani IEC in ISO vodijo register veljavnih mednarodnih standardov.

ISO 2602:1980	Statistično prikazovanje rezultatov preskusov - Ocena srednje vrednosti - Interval zaupanja
ISO 3534:1977	Statistika - Slovar in simboli
ISO 5725:1986	Natančnost metod vzorčenja - Ugotavljanje ponovljivosti in možnosti ponovne izvedljivosti standardne metode z medlaboratorijskem preskušanjem

3 Definicije

Za ta mednarodni standard veljajo naslednje definicije.

3.1 Prodajna enota: Količina cigaret, ki je pripravljena za javno prodajo.

Opomba: 1. Za podlago temu mednarodnemu standardu je uporabljen navaden zavojček z 20 cigaretami, vendar se cigarete prodajajo tudi posamično ali v zavojčkih drugih velikosti.

3.2 Populacija: Skupek prodajnih enot cigaret, namenjenih za prodajo porabnikom na določenem geografskem področju v danem časovnem obdobju.

Definicija vključuje različne podpopulacije, od katerih sta dve:

3.2.1 Populacija, ki je na voljo porabnikom: Skupek prodajnih enot na prodajnih mestih na določenem geografskem področju v poljubnem trenutku v danem časovnem obdobju.

3.2.2 Populacija, ki je izdelana za prodajo: Skupek prodajnih enot v proizvajalčevih prostorih za tržno distribucijo na določenem geografskem področju v poljubnem trenutku v danem časovnem obdobju.

3.3 Enkratni vzorec: Vzorec cigaret, ki se vzame hkrati na enem mestu vzorčenja in ki se sestavlja v skupni vzorec.

3.4 Skupni vzorec: Skupek vseh enkratnih vzorčenj.

3.5 Vmesni vzorec: Del skupnega vzorca, ki se vzame v kratkem časovnem obdobju med vzorčenjem v dolgem časovnem obdobju.

3.6 Laboratorijski vzorec: Vzorec za laboratorijsko preiskavo ali preskušanje, ki je predstavnik skupnega ali vmesnega vzorca.

3.7 Vzorec za preskus: Cigarete za preskušanje, ki se vzamejo naključno iz laboratorijskega vzorca in so reprezentativne za vsak enkratni vzorec, ki sestavlja laboratorijski vzorec.

3.8 Količina za preskus: Skupina cigaret, ki je pripravljena za enkratno ugotavljanje in je naključni vzorec iz vzorca za preskus ali pa obdelani vzorec.

3.9 Nakupno mesto: Mesto, vas ali okraj znotraj področja, v katerem se vzorči, ali tisti del področja, kjer so cigarete na voljo.

Primeri meja so meje okrajev, lokalnih upravnih okrajev, volilnih območij, območij poštnih števil ali katerekoli druge meje.

3.10 Točka vzorčenja: Določena lokacija (na primer trgovina, trafika, prodajni avtomat, mesto v skladišču, mesto v tovarni itd.), kjer se vzame enkratni vzorec.

3.11 Tovarna: Mesto proizvodnje ali njeno distribucijsko skladišče ali skladišče uvoznika.

3.12 Skupni zavitek: Trgovska embalaža v tovarni, na primer zavojčki z 20 cigaretami, se ponavadi pakirajo v skupne zavitke po 200 cigaret.

4 Način enkratnega vzorčenja

Opomba: 2. Če prodajna enota ni zavojček z 20 cigaretami, se vzorči takšno število prodajnih enot, da se dobi zahtevano število cigaret.

Opisana sta dva postopka vzorčenja: v 4.1 postopek za vzorčenje na nakupnem mestu in v 4.2 postopek za vzorčenje v prostorih proizvajalca ali uvoznika.

4.1 Postopek vzorčenja na nakupnem mestu

4.1.1 Izbira nakupnih mest

Zahtevano število enkratnih vzorcev in število nakupnih mest sta odvisna od namena preskusa. Števila so dana v prilogi A, v točki A.2.

4.1.2 Izbira mesta vzorčenja

Enkratni vzorci, ki se dobijo na nakupnih mestih, morajo izvirati iz mest vzorčenja, ki so porazdeljena po ločenih lokacijah na nakupnem mestu.

Kjerkoli je mogoče, naj izbira mest vzorčenja pomeni vzorec porazdelitve prodaje cigaret v kraju vzorčenja.

Opomba: 3. To se ponavadi naredi tako, da se za vsak načrt vzorčenja določi več vrst točk vzorčenja (na primer prodajni avtomati, veleblagovnice, trafike).

Vsaka vrsta točke vzorčenja se po vsem nakupnem mestu vzorči naključno, tako da skupaj vzorec iz vsake vrste točke vzorčenja tvori določeno razmerje celotnega vzorca (to se imenuje kvota vsake vrste točke vzorčenja).

Vzorčenje se na drugem mestu opravi šele po dveh neuspelih preskusih na točkah vzorčenja določene vrste.

[SIST ISO 8243:1998](https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998)

4.1.3 Sestava skupnega vzorca

<https://standards.iteh.ai/catalog/standards/sist/811fd60-9a35-429c-8716-942ede13940b/sist-iso-8243-1998>

Skupni vzorec je skupek enkratnih vzorcev. Zaradi praktičnosti in reprezentativnosti je zaželena izdelava laboratorijskega vzorca neposredno iz enkratnega vzorca (3.3). To je pomembno predvsem pri zagotavljanju skladnih laboratorijskih vzorcev, ko več laboratorijev izvaja preskušanje.

4.1.4 Sestava laboratorijskega vzorca

4.1.4.1 Če so za več preskusov potrebne cigarete istega imena in lastnosti, je treba dobiti iz vsake točke vzorčenja dovolj prodajnih enot. Če se preskusi opravljajo v več laboratorijih, mora biti v vsakem laboratorijskem vzorcu enako število prodajnih enot iz vsake točke vzorčenja.

4.1.4.2 Vsak laboratorijski vzorec naj bo označen vsaj z naslednjimi informacijami:

- a) ime cigaret in njihove lastnosti
- b) datum vzorčenja
- c) nakupno mesto
- d) vrsta točke vzorčenja (če je določena)
- e) točka vzorčenja (naslov trgovine)
- f) cilj (to je laboratorij, kamor so vzorci namenjeni)
- g) oznake na znamki (če obstaja)
- h) natisnjena vsebina dima (če obstaja)
- l) proizvajalčeva koda zavojčka (če obstaja)

4.1.4.3 Cigarete za skupni vzorec je treba priskrbeti v najkrajšem možnem času, ki ne sme biti daljši od 14 dni.

4.1.4.4 Vse vzorce je treba varno zapakirati, jih primerno zaščititi pred poškodovanjem (na primer pred mehansko poškodbo, večjo spremembo vlažnosti, temperature itd.) in jih čim hitreje poslati v vsak laboratorij.

4.1.4.5 V vsak laboratorij je treba ločeno poslati seznam vzorcev, ki so bili poslani tisti dan.

4.2 Postopek vzorčenja v prostorih proizvajalca ali uvoznika

4.2.1 Načela

4.2.1.1 Vzorčenje navadno opravlja neodvisna organizacija, ki k proizvajalcu pošlje akreditirano osebo (v nadaljevanju: "vzorčevalec").

4.2.1.2 Vzorčenje, ki ga opravlja zunanja organizacija in se izvaja le s privolitvijo proizvajalca, če ni z zakonom drugače določeno, je treba opraviti v kratkih časovnih obdobjih (dnevih), ko vzorčevalec obiše tovarno. Vzorčevalca naj po tovarni spremlja predstavnik proizvajalca, če z zakonom ni določeno drugače.

4.2.1.3 Če proizvajalec tako zahteva, vzame vzorčevalec dvojnik vzorca za proizvajalčevo rabo (glej točko 4.2.4.1).

4.2.1.4 Vzorcji se vzamejo samo od končnih izdelkov, ki so pripravljene za tržno distribucijo. V populacijo, ki se bo vzorčila, morajo biti zajete vse tovarne, skladišča in priročna skladišča končnih izdelkov.

4.2.1.5 Vzorčevalec mora imeti zapisane podrobnosti o namenu preskušanja, imenu cigaret in številu prodajnih enot. Zagotoviti je treba tri kopije, eno obdrži vzorčevalec, druga se zapakira z vzorci, tretjo pa ima proizvajalec kot potrdilo za izdano blago.

4.2.2 Vzorčenje

4.2.2.1 Za vsak zahtevani enkratni vzorec se naključno izbere skupni zavitek (ponavadi 200 cigaret) iz populacije, ki se vzorci, to je v vsaki izbrani točki vzorčenja v tovarni.

Opomba: 4. Če je v populaciji več plasti, na primer zavojčkov iz različnih strojev ali tovarn, potem je treba jemati enkratne vzorce iz vseh plasti v sorazmerju z njihovimi velikostmi.

4.2.2.2 Če vzorčevalec ugotovi, da zaloga, ki je na voljo za zahtevano število enkratnih vzorcev, ne zadostuje, se lahko dogovori za naslednji obisk in dokonča vzorčenje, vendar je treba vzorce iz drugih partij šteti za različne laboratorijske vzorce.

4.2.3 Sestava skupnega vzorca

Skupni vzorec je skupek enkratnih vzorcev. Zaradi praktičnosti in reprezentativnosti je priporočeno izdelati laboratorijski vzorec neposredno iz enkratnega vzorca (točka 3.3). To je še posebej pomembno za zagotavljanje skladnosti laboratorijskih vzorcev, ko več laboratorijev izvaja preskušanje.

4.2.4 Sestava laboratorijskega vzorca

4.2.4.1 Če se za več preiskav zahteva cigarete z istim imenom in lastnostmi, je treba dobiti iz vsake točke vzorčenja dovolj prodajnih enot. Če bo opravljalo preskuse več laboratorijev, mora biti v vsakem laboratorijskem vzorcu enako število prodajnih enot iz vsake točke vzorčenja.

4.2.4.2 Vsak laboratorijski vzorec se označi vsaj z naslednjimi informacijami:

- a) ime cigaret in njihove lastnosti
- b) datum vzorčenja
- c) tovarna/skladišče, kjer je bila vzeta prodajna enota
- d) točka vzorčenja v tovarni/skladišču
- e) zaporedna številka prodajne enote tega dne
- f) cilj (to je laboratorij, kamor so vzorci namenjeni)
- g) oznake na znamki (če obstajajo)
- h) natisnjena vsebina dima (če obstaja)
- i) proizvajalčeva koda zavojčka (če obstaja)

4.2.4.3 Vse vzorce je treba varno zapakirati in jih primerno zaščititi pred poškodovanjem (na primer pred mehansko poškodbo, večjo spremembo vlažnosti, temperature itd.) in čim hitreje poslati v vsak laboratorij.

4.2.4.4 V vsak laboratorij je treba ločeno poslati seznam vzorcev, ki so bili poslani tisti dan.

5 Sestava vzorca za preskus

5.1 Na splošno vsebuje laboratorijski vzorec cigarete za več različnih vrst preskušanja. Vsak preskus lahko zahteva različno velikost vzorca (na primer kondenzat in nikotin se lahko ugotovita z enim preskusom, čvrstost cigaret pa se ugotavlja s posebnim preskusom, ki zahteva večji vzorec za preskus). Vzorec za vsako vrsto preskusa mora vsebovati cigarete iz vsakega enkratnega vzorca, razen ko se uporabi možnost iz točke 5.2.

Pri skoraj vseh vrstah preskusov se izvede več posameznih ugotavljanj (ponovitve, kadilni kanali) v vsakem laboratoriju. Na določeni stopnji se vzorec za preskus razdeli na več odmerkov, po eden na vsako posamezno ugotavljanje.

Vsak laboratorij mora organizirati svoje delo, kot je opisano v točkah 5.2 do 5.6.

5.2 Najprej se posamič določijo enkratni vzorci, ki bodo tvorili laboratorijski vzorec. Če se nato pri pregledu odkrije več različic (cigarete z vidnimi razlikami), se ločijo, tako da se lahko z vsako opravijo ločeni preskusi.

5.3 Če sestavlja laboratorijski vzorec K enkratnih vzorcev in je treba opraviti k posameznih ugotavljanj (zahtevanih je k količin za preskus), se zavržejo enkratni vzorci vseh različic, pri katerih je K manjši od k ($K < k$).

5.4 Če laboratorijski vzorec še vedno vsebuje več različic enkratnih vzorcev K_1, K_2, \dots , se količine za preskus k , ki se oblikujejo kasneje, porazdelijo med različice v razmerju $K_1:K_2:\dots$. V vsaki različici se enkratni vzorci porazdelijo v vzorce za preskus čimbolj enakih velikosti (na primer za pet ugotavljanj in 13 enkratnih vzorcev, dve skupini z dvema enkratnima vzorcema in tri skupine s tremi enkratnimi vzorci).

5.5 Za količino preskusnega vzorca, na kateri se bo opravilo le eno ugotavljanje, se vzame enako število cigaret iz vsakega enkratnega vzorca v skupini.

Opomba: 5. Iz enkratnega vzorca druge skupine se lahko odvzame različno število cigaret, če ta skupina vsebuje več ali manj enkratnih vzorcev.

5.6 Zagotoviti je treba, da je vsaka količina vzorca za preskus označena tako, da se vidi, kateri enkratni vzorci so v njej zastopani.

Opomba: 6. Ti podatki se morebiti kasneje uporabijo za statistično analizo. Če se zahteva variabilnost vzorca, glej točko 7.